

ΕΛΛΗΝΙΚ

ΑΔΕΛΦΗ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ
ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ
ΔΙΠΛΩΜΑΤΟΥ.

ΧΩΝ

ΕΛΛΗΝΙ

ΔΩΝ

ΝΟΣΟΚΟ-

ΜΩΝ

Υ
Γ
Ε
Ι
Α
Σ



ΘΕΡΑΠΕΙΑ

ΕΛΛΗΝΙΣ ΑΔΕΛΦΗ

ΔΙΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ
ΔΙΠΛΩΜΑΤΟΥΧΩΝ ΕΛΛΗΝΙΔΩΝ ΝΟΣΟΚΟΜΩΝ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΥΠΟ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Διευθύνσεις συμφώνως τῷ Α. Ν. 1092
ΑΝΔΡΟΜΑΧΗ ΖΑΦΕΙΡΙΟΥ, Θεραπευτήριον «Εὐαγγελισμός», Ὑψηλάντου 45 - 47

Ὑπεύθυνος τυπογραφείου :
ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΥΡΙΑΚΟΠΟΥΛΟΣ, Δημοκρίτου 8 καὶ Σόλωνος

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

ΕΠΙΣΚΕΨΙΣ εἰς Ὑπουργὸν Κοιν. Προνοίας κ. Ε. ΠΟΥΛΑΝΤΖΑΝ	
ΥΠΟΥΡ. ΚΟΙΝ. ΠΡΟΝΟΙΑΣ (Τμ. Ἐκπ. Νοσοκόμων).....	
Α. Ν. ΤΣΙΡΙΝΤΑΝΗ Ἀποστολὴ θυσίας — Ἡ Ἀδελφὴ Νοσοκόμος	
ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΑΙ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΕΩΣ ΤΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ	
ΥΠΟΥΡΓΙΚΑΙ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ	
ΑΦΡ. ΡΑΓΙΑ Τὸ νόημα τῶν «Διπροσωπικῶν Σχέσεων» εἰς τὸ Νοσηλευτικὸν ἔργον	
«ΒΑΣΙΚΑΙ ΑΡΧΑΙ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗΣ ΦΡΟΝΤΙΔΟΣ», Πρόλογος τῆς ἐκδόσεως ὑπὸ τῆς Γεν. Γραμ. τοῦ Διεθνοῦς Συμβ. Νοσοκόμων (Μετάφρ. ΣΤ. ΠΑΠΑΜΙΚΡΟΥΛΗ)	
Αἱ ΑΔΕΛΦΑΙ Εἰς τὴν ΕΚΘΕΣΙΝ «ΕΧΡΟ» (Ἀπὸ τὸ περιοδ. «Καναδὴ Ἀδελφὴ», Μετάφρ. ΕΥΡ. ΑΠΟΣΤΟΛΑΚΙ)	
Κ. Γ. ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΥ: Ὁ Μαρίνος Γερουλάνος γιὰ τὴν Ἀδελφὴ Νοσοκόμο	
ΝΕΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΣΧΟΛΗΝ ΤΟΥ ΕΡΥΘΡΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ ΕΣΔΕΝ — Τμῆμα Βόλου.....	
ΓΝΩΣΤΑ ΜΑΣ ΠΡΟΣΩΠΑ (Ἀπὸ τὸ WHO), Νέα Βιβλία)	
ΕΙΔΗΣΕΙΣ — ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ	

ΑΦΡΟΔ. ΡΑΓΙΑ

Διδασκ. Ἀφῆς Σχολῆς Νοσοκόμων

**ΤΟ ΝΟΗΜΑ ΤΩΝ “ΔΙΑΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ,,
ΕΙΣ ΤΟ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΟΝ ΕΡΓΟΝ**

Τὰ τελευταῖα ἔτη γίνονται σοβαραὶ μελέται καὶ γράφονται εἰδικὰ βιβλία σχετικῶς μὲ τὸν «διαπροσωπικὸν χαρακτήρα» τῆς Νοσηλευτικῆς καὶ τὸ «δυναμικόν», τὸ ὁποῖον οὗτος συνεπάγεται.

Ἡ ἀσκήσις τῆς Νοσηλευτικῆς συντελεῖται εἰς ἓνα κλίμα, εἰς μίαν ἀτμόσφαιραν καὶ εἰς ἓνα περιβάλλον, ὅπου λαμβάνει χώραν συνεχῆς σχέσις, ἐπαφή, ἐπικοινωνία μεταξὺ ἀδελφῆς καὶ ἀρρώστου. Καὶ αὕτῃ ἀκριβῶς ἡ διαπροσωπικὴ σχέσις, συνεπαγομένη ἀλληλεπίδρασιν, καθιστᾷ τὴν Νοσηλευτικὴν δυναμικὴν θεραπευτικὴν διεργασίαν μορφωτικὸν μέσον, δύναμιν προάγουσαν τὴν ὀριμότητα ἀμφοτέρων, ἀδελφῆς καὶ ἀρρώστου.

Ὁ ἀσθενὴς ἀποτελεῖ μίαν ψυχοβιολογικὴν ἐνότητα. Ὅταν ἔρχεται εἰς τὸ Νοσοκομεῖον δὲν ἐγκαταλείπει εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ τὰς ἀντιλήψεις τοῦ, τὰς ἐπιθυμίας τοῦ, τὰς συμπαθείας ἢ τὰς ἀντιπαθείας τοῦ, τοὺς φόβους τοῦ, τὴν ἀτομικότητά τοῦ, δηλαδὴ τὸν ἰδιαίτερον τρόπον ἀντιδράσεως καὶ συμπεριφορᾶς ἐναντι τῶν ἄλλων ἀνθρώπων καὶ τῶν γεγονότων τῆς ζωῆς. Ἐπὶ πλέον, λόγῳ τῆς ἀσθενείας τοῦ, προστίθεται τὸ θέμα τοῦ πόνου, τὸ μέγαλο αὐτὸ ψυχικὸν καὶ σωματικὸν πρόβλημα, τὸ ὁποῖον ὅχι μόνον ταλαιπωρεῖ τὸ σῶμα, ἀλλὰ κυριεύει καὶ ἐπηρεάζει τὸν νοῦν, τὴν καρδίαν καὶ τὴν ψυχὴν τοῦ ἀσθενοῦς. Ὁ πόνος καὶ ἡ ἀβεβαιότης διὰ τὴν πορείαν τῆς ἀσθενείας συχνὰ συνοδεύονται ἀπὸ ποικίλους φόβους καὶ δυσάρεστα συναισθήματα. Φοβεῖται καὶ ἀγωνιᾷ ὁ πάσχων διὰ τὴν ζωὴν τοῦ καὶ διὰ τὸ μέλλον τοῦ, διὰ τὴν συνέχισιν τῶν σπουδῶν καὶ ἐργασιῶν τοῦ, δι’ ἐνδεχομένην οἰκονομικὴν ἐξαθλίωσιν τοῦ, διὰ τὰ προσφιλῆ πρόσωπα, τῶν ὁποίων αὐτὸς ἔχει τὴν εὐθύνην...

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω συνάγεται, ὅτι ὁ ἀσθενὴς ἀντιδρᾷ πρὸς τὸ Νοσοκομεῖον, τοὺς ἰατρούς, τὰς ἀδελφάς καὶ τὴν ἀρρώ-

στια τοῦ, ὡς ἄτομον ἔχον ψυχοσωματικὴν ἐνότητα. Συνεπῶς ἔχει ἀνάγκην νὰ ἀντιμετρίξεται ἀπὸ τοὺς ἄλλους ἐπίσης ὡς ἐνότητος, καὶ ὅχι ἀπλῶς ὡς ἓνα κατάγμα, ὡς μία καρδιοπάθεια, ὡς μία σπάνια ἢ συνήθης περίπτωσις ἀσθενείας.

Κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον καὶ ἡ ἀδελφὴ ἀσχεῖ τὴν νοσηλευτικὴν ὅχι μόνον μὲ τὰς γενικὰς καὶ εἰδικὰς νοσηλευτικὰς γνώσεις τῆς, μὲ τὴν πεῖράν τῆς, μὲ τὰς δεξιότητάς τῆς, ἀλλὰ καὶ μὲ ὁλόκληρον τὴν προσωπικότητά τῆς, ἡ ὁποία συνεχῶς ἐπιδρᾷ εἰς τὸ περιβάλλον καὶ δέχεται ἐπιδράσεις ἐξ αὐτοῦ.

Ὅτι ἔτσι ἔχουν τὰ πράγματα, ὅτι δηλαδὴ συντελεῖται μία συνεχῆς ἀλληλεπίδρασις μεταξὺ τῶν δύο προσωπικοτήτων, τῆς ἀδελφῆς καὶ τοῦ ἀρρώστου, ἀποτελεῖ παλαιὰν παρατήρησιν. Ἡ δὲ Ψυχολογία τὸ διατυπώνει μὲ τοὺς ἐξῆς δύο ψυχολογικοὺς κανόνας : α) Ἡ προσωπικότης καὶ ἡ συμπεριφορὰ τοῦ ἀνθρώπου ἐπηρεάζονται ἀπὸ τὴν ἐπικοινωνίαν τοῦ μὲ τὸ περιβάλλον εἰς τὸ ὁποῖον εὐρίσκεται. β) Διὰ τῆς ἐπικοινωνίας μετὰ τῶν ἄλλων τὸ ἄτομον ἐδραιώνει, τροποποιεῖ ἢ ἀλλάζει τὰς ἀπόψεις τοῦ περὶ τοῦ ἑαυτοῦ τοῦ, περὶ τῶν ἄλλων ἢ περὶ ἐνὸς οἰουδήποτε γεγονότος.

Ἴδου διατὶ ὁ διαπροσωπικὸς χαρακτήρ τῆς Νοσηλευτικῆς ἐμπεριέχει ἓνα μοναδικὸν «δυναμικόν» : Ἡ ἀδελφὴ ἔχει τὴν δυνατότητα — ἐὰν βεβαίως λάβῃ ἀνάλογον προσανατολισμὸν καὶ προετοιμασίαν κατὰ τὴν ἐκπαίδευσίν τῆς εἰς τὴν Σχολὴν Ἀδελφῶν — νὰ ἐπιδράσῃ ἐπὶ τοῦ ἀσθενοῦς κατὰ τρόπον, ὥστε οὗτος νὰ ὀριμάσῃ ψυχοσυναισθηματικῶς, προωθούμενος τόσον εἰς τὴν ἀναγνώρισιν καὶ ἀποδοχὴν τῆς πραγματικότητος, ὅσον καὶ εἰς τὴν διατήρησιν πλήρους ἐπαφῆς μετ’ αὐτῆς, ὅπερ σημαίνει θετικὴν καὶ ὑγιᾶ προσαρμογὴν πρὸς τὴν παροῦσαν κατάστασιν τῆς ὑγείας, ὡς καὶ ἐπιτυχῇ ἀντιμετώπισιν τῶν ἐξ αὐτῆς ἀπορρεόντων προβλημάτων.

Ἐκ τῆς ἀνωτέρω σκοπιᾶς θεωρούμενον τὸ ἔργον τῆς ἀδελφῆς εἶναι καὶ ἔργον παιδαγωγοῦ. Πράγματι ἡ ἀδελφή παιδαγωγεῖ. Συγχρόνως ὅμως παιδαγωγεῖται.

Ἡ ἀδελφή, μέσα εἰς μίαν ἀτμόσφαιραν ἐπιεικείας, κατανοήσεως, εἰλικρινοῦς ἐνδιαφέροντος καὶ δεκτικότητος, βοηθεῖ τὸν ἀσθενῆ νὰ ἐπισημάνῃ προβληματικὰ στοιχεῖα εἰς τὴν παροῦσαν κατάστασιν του, νὰ ἀνακαλύψῃ καὶ κατανοήσῃ τὰς ἐπιδράσεις ἐκ τῆς ἀσθενείας του καὶ τὸ «διατὶ» τῶν ἀντιδράσεων του ἔναντι αὐτῆς. Ἡ ἀδελφή, καθὼς βοηθεῖ ἐπιτυχῶς τὸν ἄρρωστο, ἡ ἰδία εὐρύνει καὶ ἐπεκτείνει τὰς γνώσεις της καὶ τὴν κατανόησιν της σχετικῶς μὲ τὸν σκοπὸν τῆς ἀνθρωπίνης συμπεριφορᾶς, καθὼς καὶ τὰς λανθανούσας ψυχικὰς δυνάμεις, τὰς ὁποίας περικλείει ἡ προσωπικότης τοῦ ἀνθρώπου, καὶ τὰς ὁποίας ἐπιστρατεύει ἐν καιρῷ ἀνάγκης ἢ κινδύνου ἢ πάλης πρὸς ἐπιβίωσιν καὶ ψυχικὴν ἀνασυγκρότησιν. Αἱ γνώσεις δὲ αὗται καὶ ἡ κατανόησις αὐτῇ προωθοῦν τὴν ἀδελφὴν εἰς βαθυτέραν αὐτοκατανόησιν, μεγαλυτέραν ὀριμότητα καὶ περαιτέρω προσωπικὴν ψυχικὴν ἀνάπτυξιν καὶ ὀλοκλήρωσιν.

Λίαν ἐπιτυχῶς ὁ *Jung* παρομοιάζει τὴν συνάντησιν δύο προσωπικοτήτων πρὸς τὴν ἐπαφὴν δύο χημικῶν οὐσιῶν : ἐὰν ὑπάρξῃ ἀντίδρασις ἀμφοτέραι μεταβάλλονται.

Ἡ ἀδελφή ὅμως δὲν ἔχει ὡς ὑψηλὴν ἀποστολὴν νὰ νοσηλεύῃ μόνον ἀσθενεῖς ὀρίμους κατὰ ἡλικίαν. Εἶναι ὑποχρεωμένη νὰ ἀσχολῇται καὶ μὲ τὰ ποικίλα προβλήματα τὰ ὁποῖα ἀνακύπτουν κατὰ τὴν νοσηλείαν τῶν μικρῶν παιδιῶν. Ἐπομένως ἡ ἀδελφή εἶναι ἀνάγκη νὰ κατέχῃ ἔστω καὶ στοιχεῖα τινὰ ἐν σχέσει μὲ τὸν ρόλον τὸν ὁποῖον παίζουν αἱ διαπροσωπικαὶ σχέσεις εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῶν παιδιῶν.

Παλαιοὶ καὶ νεώτεροι ψυχολόγοι καὶ ψυχίατροι, ὁμιλοῦντες περὶ τῆς ψυχικῆς ζωῆς, ἡ ὁποία ἀρχίζει, ἀναπτύσσεται καὶ πλουτίζεται ἀπὸ τῆς παιδικῆς ἡλικίας, τονίζουν τὴν ἰδιαιτέραν διαπλαστικὴν ἐπιδράσιν, τὴν ὁποίαν ἀσκοῦν αἱ διαπροσωπικαὶ σχέσεις κατ' αὐτήν.

Ὁ *Jung* ὑποστηρίζει, ὅτι πρωτεύοντα ρόλον εἰς τὴν ψυχοσυναισθηματικὴν ἀνάπτυξιν τοῦ παιδιοῦ παίζει ἡ συναισθηματικὴ σχέσις καὶ ἀλληλεπίδρασις μεταξὺ τοῦ παιδιοῦ καὶ τῶν ἐνηλίκων, γονέων ἢ παιδαγωγῶν, καὶ ὄχι ἡ σεξουαλικὴ ἑλξίς μεταξὺ παιδιοῦ καὶ γονέων, τὸ καλούμενον δηλαδὴ «Οἰδιπόδειον σύμπλεγμα» εἰς τὴν Φροῦδικὴν Ψυχολογίαν, περὶ τοῦ ὁποίου ὁ *Politzer* γράφει, ὅτι δὲν εἶναι ψυχικὴ διεργασία, στηριζομένη ἐπὶ τῆς Ψυχολογίας, ἀλλὰ σχῆμα ἐπινοηθὲν ὑπὸ τοῦ *Freud* διὰ τὴν ἐξοικονόμησιν τῆς θεωρίας του. Ὁ δὲ ψυχίατρος τῆς Ζυρίχης *Maeder*, διαφωνῶν κατηγορηματικῶς πρὸς τὸν *Freud*, παρατηρεῖ, ὅτι ὁ *Freud* προβάλλει εἰς τὸν μικρὸν τὴν ψυχολογίαν τοῦ μεγάλου καὶ δημιουργεῖ ἓνα «σεξουαλικὸν ἀνθρωπάριον».

Ὁ Ἀμερικανὸς ψυχίατρος *H. S. Sullivan*, γνωστὸς διὰ τὴν θεωρίαν του περὶ τῶν διαπροσωπικῶν σχέσεων, προσδίδει θεμελιώδη σπουδαιότητα εἰς τὸν ρόλον τῶν γονέων, ἰδιαιτέρως τῆς μητρὸς ἢ τῆς τροφῆς, κατὰ τὴν βρεφικὴν ἡλικίαν, ὁ ὁποῖος δὲν ἔχει καθόλου σεξουαλικὸν χρῶμα. Ἡ ἀνάπτυξις τῆς προσωπικότητος γίνεται βαθμιαίως, κατὰ στάδια, καὶ πραγματοποιεῖται ὁμαλῶς μόνον εἰς μίαν ἀτμόσφαιραν καταλλήλων διαπροσωπικῶν σχέσεων. Ἄλλως δυσχεραίνεται καὶ ἐμφανίζονται παλινδρομήσεις ἢ καθηλώσεις εἰς προγενέστερα στάδια ἀναπτύξεως. Τὸ ἄτομον, τότε, χρησιμοποιεῖ κοινωνικῶς ἀπαραδέκτους διεξόδους τῶν ἐσωτερικῶν του ἐνορμήσεων καὶ ἀνώμαλον συμπεριφορὰν, εἶναι δὲ δυνατόν νὰ ἐκδηλώσῃ ἀκόμη καὶ ψυχικὴν νόσον.

Ὁ *Dr. Smirnof* παρατηρεῖ, ὅτι μεταξὺ τοῦ παιδιοῦ καὶ τοῦ ἀμέσου περιβάλλοντός του, δηλαδὴ τῆς οἰκογενείας, ὑπάρχει συνεχὴς ἐναλλαγὴ συναισθηματικῶν ρευμάτων. Ἄν διαταραχθοῦν τὰ ρεύματα, θὰ προκληθοῦν ἀνωμαλίας καὶ εἰς τὰ δύο μέρη, εἰς τοὺς γονεῖς καὶ εἰς τὸ παιδί. Δι' αὐτόν, τὸ πρόβλημα τῶν ἀνωμαλιῶν τῆς συμπεριφορᾶς τοῦ παιδιοῦ ὑποδηλοῖ συναισθηματικὰς δυσκολίας καὶ σχετίζεται μὲ τὴν οἰκογένειαν.

Τέλος ὁ *Sullivan* τονίζει, ὅτι ὄχι μό-

νον εἰς τὰ πρῶτα στάδια, ἀλλ' εἰς κάθε στάδιον ἀναπτύξεως εἶναι ἐξ ἴσου σημαντικαὶ αἱ διαπροσωπικαὶ σχέσεις διὰ τὴν θετικὴν ἢ ἀρνητικὴν ἐπίδρασιν των. Καὶ ἐξ αὐτῆς ἀκριβῶς τῆς ἀποδοχῆς τῆς σημασίας τῶν διαπροσωπικῶν σχέσεων ἀναδύεται ἡ δυνατότης δημιουργικῆς συμβολῆς τῆς Νοσηλευτικῆς εἰς ὅλας τὰς ἡλικίας.

Ὡς συμπέρασμα δύναται νὰ λεχθῇ, ὅτι ὁ χαρακτήρ τῶν διαπροσωπικῶν σχέσεων μεταξὺ ἀδελφῆς καὶ ἀσθενοῦς πρέπει νὰ ἀποτελῇ κριτήριον καὶ δείκτην εἰς τὴν ἐκτίμησιν τῆς ποιότητος τῆς νοσηλευτικῆς φροντίδος, ἐὰν θέλωμεν ἡ οὐσία καὶ τὸ νόημα τοῦ Ἔργου μας νὰ εἶναι ὁ διάλογος τοῦ Καλοῦ Σαμαρείτου, δηλαδή ὁ διάλογος τῆς ἀληθείας καὶ τῆς ἀγάπης, ὁ ὁποῖος θὰ συντελῇ, ὥστε ὁ πόνος νὰ μὴ μένῃ ἓνα θλιβερόν τραυματικὸν ἴσως βίωμα διὰ τὸν ἀσθενῆ, ἀλλὰ νὰ γίνεται ἀφορμὴ πολυτίμου πείρας καὶ δύναμις ὠθοῦσα πρὸς τὴν περαιτέρω πνευματικὴν ἐξέλιξιν τῆς προσωπικότητός του.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ISAMBERT, A. **Τὸ παιδί ἀπὸ ἐνὸς ἕως ἑξῆς ἑτῶν**, Ἰνστιτοῦτον Ἰατρικῆς Ψυχολογίας καὶ Ψυχικῆς Ὑγιεινῆς, Ἀθῆναι, 1957, σελ. 46, 53, 108.

«Ἀπὸ τὴν θεωρίαν τοῦ Φρόυντ» AKTINES, Τόμος Β' 1939 (Ἰαν.-Φεβρ. Νο 7) σελ. 19.

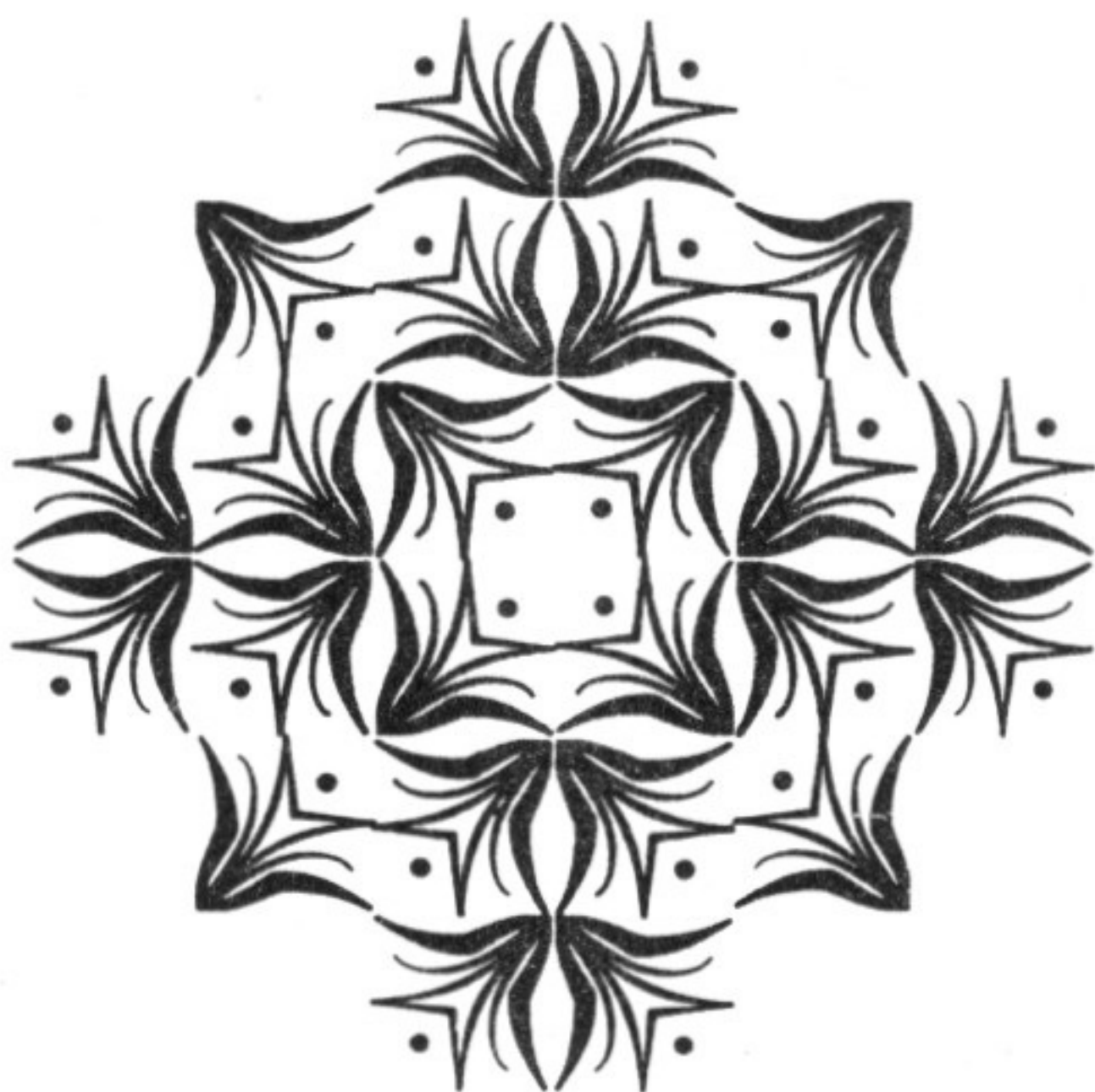
JUNG, C. G. **Modern concepts Man in search of a soul**, Harcourt, Brace and Co, New York, 1933, PP. 56 - 57.

NATIONAL LEAGUE FOR NURSING. **Psychiatric Nursing Concepts and Basic Nursing Education**, National League for Nursing, New York, 1960, PP. 8. 124.

PEARCE, J. AND NEWTON, S. **The Conditions of Human Growth**, «The Interpersonal Groundwork», the Citadel Press, New York, 1963, PP. 69 - 76.

PERLAU, H. **Interpersonal Relation in Nursing**. G. P. Putnams, Sons, New York, 1952, PP. 15 - 16.

SULLIVAN, H. S. **The Interpersonal Theory of Psychiatry**, W. W. Norton & Co. Inc., New York, 1953, PP. 158 - 160.



ΕΛΛΗΝΙΔΕΣ ΑΔΕΛΦΑΙ

Ἐργασθῆτε μὲ φανατισμὸν διὰ
τὴν διάδοσιν καὶ ἐνίσχυσιν τοῦ
περιοδικοῦ

« ΕΛΛΗΝΙΣ ΑΔΕΛΦΗ »

Εἶναι τὸ δημοσιογραφικὸν ὄργανον τοῦ Ἐθνικοῦ Συνδέσμου Διπλωματούχων Ἑλληνίδων Νοσοκόμων (Ε.Σ.Δ.Ε.Ν.), ποὺ ἀγωνίζεται διὰ τὰ δίκαια τοῦ κλάδου.